

VÄRDEBESKRIVNING

Område av riksintresse för naturvård i Dalarnas län

Datum: 2003-12-18

Områdesnummer: NRO 20 082

Områdesnamn: Osmundsberg

Kommun: Rättvik (2031)

Kartblad: 14FSV

Area: 10 ha

Naturgeografisk region: 30 a Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden.

Agrara kulturlandskapsregioner: Södra Norrlands och norra Svealands skogsbygder.

Landskapsformer: Bergkullslätt.

Riksvärde:

Berggrundsstratigrafi
Fossil
Flora

Värdeomdöme: Osmundsberg är av stort geologiskt värde då det representerar en för svenska förhållanden unik facies under tidsavsnitten yngre mellanordovicium och äldre överordovicium med övergången till silur. Området är även botaniskt värdefullt och rymmer flera sällsynta arter.

Huvudkriterier: A, D

Stödkriterier: Nyckelområde, funktion – betydelse för flora.

Förutsättningar för bevarande: Stor hänsyn till de geologiska värdena tas vid kalkbrytningen, den botaniskt värdefulla bergkammen bevaras. Värdet kan påverkas negativt av brytning i de geologiskt och botaniska mest värdefulla partierna, överfyllning av vatten i brottet, tippning.

Säkerställande: Området berörs av MB 4 kap 2 §.

Områdets huvuddrag: Osmundsberg är beläget nära Boda i östra delen av Siljansringens dalsänka. Området utgörs av en revkalkkulle som nu till större delen brutits ut för kalkindustrin. Tidigare låg här en by på berget, denna försvann dock tillsammans med stora delar av berget vid kalkbrytningens

expansion under 1950-talet. Bergets intressanta geologi och flora var redan under 1700-talet vida berömd och beskrivs bl.a. av Linné.

Kullens huvudmassa utgörs av revkalksten av Boda-typ. I västra delen av brottet förekommer även Rastritesskiffer med stora kalkkonkretioner, samt med inslag av tunna bentonit-lager. Omfattande tektoniska rubbningar har åstadkommit en komplicerad lagerställning där lagren ofta är brant stupande, i vissa delar förekommer även en inverterad lagerföljd. Revkalken innehåller en intressant och väldokumenterad fossilfauna.

I och med kalkbrottets expansion försvann också stora delar av den rika floran. Mindre rester av den forna rikedomerna kan dock ännu påträffas, exempelvis vid den kvarstående bergskammen i brottets nordvästra kant. Här växer rikligt av kalkgynnade arter som skogstry, tibast och den i dessa delar av landet mycket sällsynta ormbunken kalkbräken.

Anmärkningar: O-område 28 i kommunöversikt för Rättviks kommun (1977). Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr FW-15, Siljanområdet. Området ingår i bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden i Kopparbergs län. Området är skyddat enligt kulturminneslagen, KML 2:1-2,6-7 §§. Ängs- och hagmarksinventeringen objekt nr 8, klass III.

Referenser:

- Hjelmqvist, S, 1966: *Beskrivning till berggrundskarta över Kopparbergs län*. SGU, ser Ca nr 40.
- Jaanusson, V: *The Siljan district*. Paleont. Contr. Univ. Oslo, nr 279.
- Ljung, T, 1985: *Rapport från en lövgång*. Rättviks naturmuseum, nr 5.
- Länsstyrelsen Dalarna 1994: *Värdefulla odlingslandskap i Dalarna*. Länsstyrelsen 1994:1.